

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο/Η μαθητής/-τρια θα πρέπει να απαντήσει ότι η συγγραφέας και ποιήτρια, η Δ. Σιώζου, αναφέρεται κατά κύριο λόγο- στη γλώσσα και το γυναικείο φύλο και να συμπεριλάβει στην απάντησή του/της **μερικά** από τα παρακάτω στοιχεία. Εκείνα δηλ. τα οποία θεωρεί ως πλέον σημαντικά.

A. τη γλώσσα

-τη φεμινιστική γραφή (η γυναικεία γραφή μπορεί να φέρει στο φως τις σχέσεις μεταξύ γυναικών, ώστε αυτές να διερευνηθούν περισσότερο και να αποφεύγονται διάφορες σχετικές παρερμηνείες.

Με άλλα λόγια, «να τις αποκαταστήσει» (τις γυναικείες σχέσεις)

-τον ποιητικό λόγο και τη συγγραφή ενός βιβλίου που μπορεί να σχετίζονται και με τη γυναικεία ύπαρξη (π.χ. *παιζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη δική μου ζωή από διάφορες οπτικές και σχέσεις.*)

-τη γλωσσική ανάπτυξη του ανθρώπου, η οποία ξεκινά από πολύ μικρή ηλικία (*Η γλώσσα [...] εσύ να αναμετρηθείς μαζί της.*)

-την (προσωπική της) αναμέτρηση με τις δυνατότητες της γλωσσικής έκφρασης και τη χρήση των λέξεων (π.χ. *όταν δίνει κάποιος βαρύτητα [...] χωρίς να καθοδηγείται πάντα από το μυαλό*)

-την ποιητική έκφραση που χαρακτηρίζεται από τρυφερότητα, ρυθμό και απλότητα, καθώς μπορεί να περιγράφει με φυσικό τρόπο την πορεία μιας ζωής, με καθημερινά βιώματα και προσωπικές εμπειρίες, να σέβεται την ιδιαιτερότητα και τις ιδέες του άλλου κ.ά. (π.χ. *Μαζί με άλλα ποιήματα, [...]όπως όταν κάποιος αναπνέει ή τραγουδά*)

-τη λογοτεχνία και τη συμβολή ενός λογοτεχνικού έργου στην ανάπτυξη/καλλιέργεια της γλωσσικής ποιότητας (π.χ. *Και τα λογοτεχνικά ρίσκα που βλέπει [...] από αυτό το στοιχείο*)

B. Το γυναικείο φύλο

-τον ανταγωνισμό μεταξύ των γυναικών ως απόρροια της πατριαρχίας

-την αντιμετώπιση στερεοτυπικών αντιλήψεων

- τη στρεβλή εικόνα για τις γυναικείες σχέσεις και την απόκρυψη ότι υπάρχει μεταξύ τους και τρυφερότητα (*υπάρχουν και σχέσεις τρυφερότητας που δεν φωτίζονται ιδιαίτερα*)
- την επίδραση του γυναικείου, εν γένει, φύλου στις διάφορες εκφάνσεις της ζωής (π.χ. *παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη δική μου ζωή από διάφορες οπτικές και σχέσεις.*)
- την ειδική, πολύ σημαντική και πολύμορφη, σχέση που έχει η ποιήτρια με τις γυναικείες ποιητικές φωνές (*Είμαι χαρούμενη, γιατί έχω επηρεαστεί κυρίως από γυναίκες ποιήτριες*)
- τη διαχρονικότητα και τα οφέλη που ανακλύπτονται από τη σχέση ποίησης - γυναίκας (*οπότε υπάρχουν γέφυρες στο παρελθόν και στο παρόν*)
- την προσπάθεια κατανόησης/αιτιολόγησης των λόγων που δημιουργούνται και προβάλλονται κάποιες γυναικείες ανταγωνιστικές σχέσεις (*μπορεί να είναι αναμενόμενες, [...] για να γίνει αποδεκτή η γυναικεία ύπαρξη*), ενώ υπάρχουν και δεν αξιοποιούνται τα παρατηρούμενα μεταξύ τους δίκτυα αγάπης και αλληλεγγύης
- τη φιλία και τους φίλους που θεωρεί μεγάλη τύχη να υπάρχουν (*Διάβαζα το ποίημα για την «καλύτερη μου φίλη», Προσωπικά, ήμουν τυχερή [...] καλύτερη φίλη*)
- τις αναγνώστριες μακρινές και κοντινές, οι οποίες επικοινωνούν μέσα από ένα ποίημα τόσο μεταξύ τους όσο και με την ποιήτρια (*Αυτά τα ποιήματα, [...]έχουμε κάνει πολλά πράγματα μαζί*)
- την έκφραση συναίσθημάτων που μπορεί το γυναικείο φύλο να εξωτερικεύσει (*οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα στο συναίσθημα, μπορούν να αγαπήσουν και να το εκφράσουν*)
- την εμβάθυνση στον τρόπο που καλλιεργείται από κοινού ο λόγος λογοτεχνικά και γλωσσικά (*να το καλλιεργήσω αυτό και λογοτεχνικά, να το ζυμώσω δηλαδή μαζί με τη γλώσσα μου*) κλπ.

Μονάδες 10

2° υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο/η μαθητής/-τρια εντοπίζει στο κείμενο την επαναλαμβανόμενη λέξη **γυναίκες** (4 συνολικά φορές). Επίσης, τον αποτελεσματικό/συμπερασματικό σύνδεσμο **λοιπόν** (*Ήθελα, λοιπόν, έτσι να τονίσω [...]*), ο οποίος συμβάλλει στη συνοχή του κειμένου με μορφική σύνδεση (εξωτερική) μεταξύ των προτάσεων/λέξεων (γλωσσικών στοιχείων) της συγκεκριμένης παραγράφου και, συγχρόνως, καθιστά τις λογικές σχέσεις του κειμένου πιο σαφείς σε μια ενιαία θεματική ενότητα. Έτσι, ό,τι αναφέρεται για το γυναικείο φύλο στη συγκεκριμένη παράγραφο έχει άμεση συνάρτηση με την εξαγωγή του λογικού συμπεράσματος ότι οι γυναίκες παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή τόσο του κοινωνικού συνόλου όσο και στο έργο της συνεντευξιζόμενης ποιήτριας-συγγραφέως. Τέλος, το τροπικό επίρρημα **έτσι** τονίζει ακόμη περισσότερο τον ρόλο του συμπερασματικού συνδέσμου (λοιπόν) και ενδυναμώνει τα όσα προαναφέρθηκαν και σχετίζονται με τον τίτλο της συνέντευξης.

Στην περίπτωση που ο/η μαθητής/-ήτρια επιλέξει π.χ. το επίθετο ανταγωνιστική (-οί/-ές) ή το ουσιαστικό φίλη (φιλίες), που επαναλαμβάνονται στο κείμενο από 3 φορές η καθεμία, θα πρέπει να αιτιολογήσει την επιλογή του/της, αναφέροντας και τον κατάλληλο συνεκτικό σύνδεσμο.

Μονάδες 10

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

να την προδώσεις = να την αλλοιώσεις, να αθετήσεις την υπόσχεσή σου ως προς τη χρήση της, να αλλάξεις ακούσια τις γλωσσικές σου επιλογές κ.ά.

να φωτίζουν αυτήν την τρυφερότητα = να δείχνουν, να αποκαλύπτουν, να γνωστοποιούν αυτήν την τρυφερότητα κ.ά.

να το ζυμώσω = να το συνδέσω, να το συγχωνεύσω, να το φέρω σε επαφή, να το εκφράσω κ.ά.

Επισημάνση: Δεν απαιτείται και γι' αυτό δεν αξιολογείται αρνητικά ο/η μαθητής/-τρια στην περίπτωση που θα σχολιάσει τη χρήση του κυριολεκτικού-μεταφορικού λόγου.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Η παρουσία του φεγγαριού παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στο ποίημα, καθώς για παράδειγμα:

-γίνεται η αφορμή, για να θυμηθεί η ποιήτρια τις νεαρές φιλενάδες τη και τις σχέσεις τους

-συνδέει το παρελθόν με αναμνήσεις και σκηνές από την καθημερινή ζωή με τη μητέρα της/τους
(*ατίθασες, να παρασέρνουμε στις ρόδες τις φωνές των μανάδων μας*)

-ενθαρρύνει τις ηλικιωμένες-πλέον- γυναίκες να παραμερίσουν τα εμπόδια (*παραμερίσαμε τα κλαριά*) που τους έκρυβαν το φεγγάρι, άρα και την πραγματικότητα (*σταματήσαμε να μιλάμε για τα παλιά*), έτσι ώστε να δουν την εικόνα του ολόφωτου φεγγαριού (*ολόκληρο το φεγγάρι*) με τη μυστηριακή/μαγνητική έλξη (π.χ. *κίτρινο καπάκι, διάφανο αγγείο*) και τους συνειρμούς που γεννά (π.χ. *το φεγγάρι που 'μοιαζε με κίτρινο καπάκι*) κ.ά. Έτσι, οι ηλικιωμένες συνεχίζουν να έχουν πνευματικές ανησυχίες που αφορούν το μέλλον τους, καθώς και την προσωπική τους αλήθεια

-ενεργοποιεί τη φαντασία, οπτικοποιεί τα γεγονότα, προσδίδει πλούτο και ζωντάνια στην ποιητική έκφραση, προωθεί-διευκολύνει εν γένει την αναγνωστική πρόσληψη κλπ.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και τη δημιουργία μίας ατμόσφαιρας, η οποία κατευθύνει τον/την αναγνώστη/-τρια σε μια ενδιαφέρουσα συνομιλία τόσο με το ποίημα όσο και με τον εαυτό του/της, θα εκφραστούν από τον/τη μαθητή/-τρια συναισθήματα, θα διατυπωθούν απόψεις σε ένα καλά οργανωμένο, νοηματικά/γλωσσικά κλπ. κείμενο π.χ. με τη σύνδεση επικοινωνιακού πλαισίου-συγκεκριμένου-περικειμένου-ύφους κ.ά.

Μονάδες 15